

[0001]

K O A R T E M E I D I E L I N G E N .

1. **HWEROM?** Al lang hawwe wy it forlet field fan in lyts tydskriftke en wy binne bliid, dat wy dêr nou mei út ein sette kinne. Al sille wy mar fjouweris yn it jier útkomme kinne mei in nûmer en it nûmer mar 16 siden ta ús foldwaen hawwe, wy miene dochs, dat dit ús wurk to'n goede tiigje sil. It tal meiwurkers fan it Frysk Ynstitút wint hwat langer hwat mear oan, dêr't wy fansels tige wiis mei binne; wy wolle harren graech op 'e hichte hâlde fan de **stân fan saken** en kinne dat better, nou't wy de algemiene meidielingen yn ús blêd sette kinne. Wy wolle harren ek graech fornije, hokker **nije plannen** wy op 'e hispel hawwe, al wie it mar om't wy ek dêr foar op har meiwurking tidigje. Fierder hawwe wy njonkenlytsen moaije **samlingen** fan mateariael op Frysk gebiet krige, dêr't ek oaren faeks fan profitearje koene - as hja mar wisten, hwat der wie. Dêrom sil yn elts nûmer in meidieling stean oer ús samlingen. As it wurk oan it wurdboek aveseart, sille der gâns **fragen** rize; wy roppe nou al de lêzers op, om ús to helpen, hwer't hja kinne. En lêst bêst faeks: wy hoopje ek rûmte to hâlden foar **koarte stúdzjes**, op Frysk gebiet; wy miene, dat dêr forlet fan is, hwant folle publikaesje-rûmte hawwe de bioefeners fan de Fryske filology langer net mear.

En dêrmei stjûre wy dit foarste nûmer yn sé. Mei it ús wurk en de stúdzje fan it Frysk yn it algemien to'n goede komme.

2. **BITSJUGING FAN TANK.** It jowt foech, dat wy hjir waerme tank bringe oan in greate rige fan minsken, dy't ús trou by it wurk oan it âldfrysk wurdboek holpen hawwe. Der binne twa skiften:

a) alderearst moatte wy ús **ekserpearders** neame, dy't it wurdmateariael út 'e oarkonden op kaert brocht hawwe. Fierderop stiet it forslach oer de stân fan saken, mar hjir wolle wy mei eare neame:

Jf. J. Aleva, J. v.d. Baan, K. Boelens, Jf. P. de Boer, Jf. A. Brouwer, G. Brouwer, Prof. Dr J. H. Brouwer, J. Brouwer, Prof. Dr W.J. Buma, Jf. A.H. v.d. Burg, Jf. B. v.d. Burg, A. Campbell, B. Litt M.A., S. Dorhout, K. Dykstra, L. Elzinga, G. Faber, Jf. A. Feitsma, Prof. Dr K. Fokkema, B. Folkertsma, Mr P. Gerbenzon, M. de Haan, Jf. U. Heeringa, H. v.d. Heide, P. Hiddema, Ds C.P. Hoekema, T. Hoekema, Dr J. Hoekstra, H. Hornstra, E. Jansen, Ds J. Kalma, Prof. Dr J.M.N. Kapteyn, J. Kingma, Dr B.W. van Klaarbergen, J.W. Koopmans, S.Krikke, Th. Lambooy, G. Leopold, G. Meerburg, Mr M.S. v.Oosten, Mr M. Oosterhout, Mr G. Overdiep, J. Paulides, S. Piersma, B. Poppinga, Posthumus, B. Postma, F.K. Reitsma, Jf. J. Riemersma, H. Sikkema, Dr D. Simonides, Dr P. Sipma, Joh. Smit, Chr. Stapelkamp, G. Stellinga, Prof Dr M. Szadrowsky, O. Tolsma, A. Visser, B. Visser, A. de Vries, T. Wierda-Beerends, K. de Wit, G. v.d. Woude.

b) net minder fortsjinstlik wurk hawwe al de Grinzers levere, dy't dit ûnbidich briefkemateariael in moai ein hinne **op it abie** brocht hawwe. It binne: B. v. Albada, K. de Boer, M. de Boer, U. Boersma, J. Bouma, J.H. Brouwer, A. Brouwer-Prakke, E. Brouwer, Joh. Brouwer, P. Bruinsma, J. Bulhuis, A.H. v. d. Burg, R. Busman-Ronner, J. Dam, J. Eisses-v.d. Sluis, K. v. Ek, H. Elzinga, J. Goodijk, M. Goodijk-Wouda, W. de Graaf, W. Hiddema, T.Hoekema, J.

Huisman, S. Jensma, H. Jensma-Soetenga, J. Jongsma, W. Jongsma, J. Koopmans, G. Krips-van Goslinga, A. Kuipers-Rauwerda, D. Oosterbaan, M. Oosterhout, P. Pasma, T. Pasma-Osinga, J.v.d. Ploeg, v.d. Ploeg-Tolsma, A. Postma, J. Remérie, J. Reitsma, J. Riemersma, Y. Rienks, B. Robijns, B. Schuurman, T. Sijtsema, Y. Sloot-Booijenga, F. Stienstra, C. Terpstra, A. de Vries, H. de Vries-de Jong, A. Yntema, H. Zoethout, B. Zwanenburg.

Fierders hadde holpen yn de krystfakânsje de neikommende learlingen fan middelskoallen to Grins: T. v. Akkeren, B. Arends, J. Aukes, C. v. Baalen, A. Beekman, H. Bensik, H. v.d. Berg, F. Berkels, J. Blétgen, J. Bolmeyer, H. Bosga, S. Bossina, G. Bracht, T. Bracht, E. Brandsma, L. Breedland, T. Broersma, R. Brouwer, A. Bulk, C. Dykstra, A. v. Duuren, J. Faber, F. Fegter, I. Gerritsen, C. Glason, K. de Graaf, S. Groenhuis, A. Grootes, J. de Haan, P. de Haan, A. v.d. Haar, W. Hamming, R. Hazekamp, C. v. Hees, A. Huizing, S. Jager, R. Kamphuis, M. de Kant, P. Kits, A. de Kolf, Y. Krever, J. Krol, H. Kuiper, M. Luppens, J. Majoor, H. Hautnig, H. v.d. Meer, P. Meijer, G. Meinders, C. Molenberg, K. Nieuwold, L. Nisoni, M. Olgers, A. v.d. Paauw, T. Peters, R. Pijlman, J. Polman, E. Pronk, J. Redeker, J. Reitsma, G. Ritzema, J. Sikkema, H. Snater, J. Soons, G. Stremmelaar, H. Stremmelaar, S. Tamminga, R. Vaags, R. Veenstra, B. Venhuis, W. Visser, D. Vrieling, G. de Vries, G. de Wit, R. Zuidhoek.

3. OERSETTINGEN YN IT FRYSK. Juff. U.J. Boersma, assistinte b.b., is dwaende alle oersettingen yn it Frysk op kaert to bringen. Dêr wie forlet fan. Allinne sa kinne wy in oersjoch krije, dat in andert mooglik makket op de nijsgjirrige fragen: út **hokker** talen is yn it Frysk oerset, **hoenear** is it oerset, **hwat** hat men oerset en **hoe** hat men it dien. Ut 'e oersettingen wei soe in lytse kultuerskiednis fan it Fryske folk to skriuwen wêze. Op dit pas steane op kaert: de boekútjeften en hwat der oan oersettingen forskynd is yn: Frisia (1917-'37), **It Heitelân** (1919-'52), **Yn ús eigen tael** (1910-'43), **Sljucht en Rjucht** (1897-1941), **De Holder** (1926-'30). Mocht immen witte wolle oft fan de iene of oare skriuwer hwat yn it Frysk oerset is, dan jowt it Frysk Ynstitút jerne ynljochtingen. Men moat der fansels al rekken mei hâlde, dat ús mateariael op dit pas noch ûnfolslein is.

4. FRYSK HEGER UNDERWIIS YN AMSTERDAM. Prof. Hoekstra hat oan 'e ein fan it forroune universiteitsjier syn amt dellein. Op forsiik fan de Provinsiale Underwysrie fan Fryslân en mei goedkarring fan de Kuratoaren fan Grins jowt Mr P. Gerbenzon op dit pas trije ûren kolleezje yn Amsterdam. Sa is der dus gjin fakuum.

5. FRYSK PHILOLOGYSK-HISTOARYSKE ROUNTE. De Rounte komt winters meast alle moannen in kear byinoar oan hûs fan Dr W.L. Brandsma. Sûnt Septimber 1950 binne de neikommende ynljochtingen hâlden:

- 23 Sept. 1950: Mr G. Overdiep, Zath, state en rechtvoerende state in de Rechtsomgang van Franekeradeel.
- 11 Nov. 1950: T.B. Hoekema, Over het ontstaan van Oudfries 'jeft';
Mr P. Gerbenzon, Over een Oudfries ex-libris.
- 16 Des, 1950: Prof. Dr J.H. Brouwer, Everhardus Wassenbergh.
- 3 Febr. 1951: Dr H. Bruch, Geschiedschrijving als exponent van cultu-

reel contact in de Middeleeuwen.

- 14 April 1951: Mr P. Gerbenzon, Winsemius als uitgever van Oostfrieze stukken.
 22 Maeije 1951: Chr. Stapelkamp, Enkele Friese etymologieën.
 27 Okt. 1951: Chr. Stapelkamp, Iets over de Friese gedichten van Eelke Meinerts.
 15 Des. 1951: A. Sassen, De benamingen voor 'mazelen ' in Fries- en Saksenland.
 31 Jan. 1952: Mr G. Overdiep, De Zwartendijkse schans.

6. **RECESBOEK SNITS.** Yn Sipma III steane de earste 32 siden fan it Recesboek ôfprinte. Dr Sipma woe dat earste stik by syn oarkonden net misse omdat hjir meast kopyen fan útgeande en ynkommen brieven, soenen ensfh. yn steane, dy't neffens har ynhâld wol passe by de oarkonden. Nou docht lykwols bliken dat it fan bilang is dat it **hiele** boek, 250 siden yn hânskript en foar it grutste part âldfrysk, útjown wurdt. Foarst omdat wy der op út moatte dat **alle** âldfrysk útjown wurdt; twad bifetsje de recessen gâns wurden dy't yn de oarkonden net foarkomme. Tred sil dit boek in goed ynsjuch jaen kinne fan de twatalichheit by de stêdsadministraesje fan Snits en mûglik ek fan de partijen yn it tiidsbistek tusken 1492 en 1512; it tal net-fryske stikken nimt fierder yn de tiid ta. En yn it lêste plak is dit recesboek ek rjuchtshistoarysk fan bitsjutting as dokumint fan praktyske rjuchtsbidieling yn in fryske stêd út de snuorje fan de oergong nei it 'centraal gezag'. Mr M. Oosterhout is dwaende om de útjefte fan dit wurk ta to rieden.

7. **EKSERPEARJEN.** As de stof fan Oarkonden IV en Recesboek I sa fier hinne klear is, soene wy graech wer in birop dwaen wolle op ús ekserpearers. Inkelden hadde har al wer opjown. Soene de oaren dy't der jitteris hwat tiid yn sette wolle, har by ús opjaen wolle? Wy soene soks tige op priis stelle omdat wy sûnder harren trouwe help it **net** oprêdde! Men kin jin opjaen oan: Frysk Ynstitút, Oude Boteringestr. 32, Grins.

ALDFRYSK WURDBOEK - STAN FAN SAKEN.

Lykas oan guon lêzers bikend is, waerd forline jier Novimber it ekserpearjen fan de trije dielen oarkonden fan Sipma biëindige. Dizze dielen leveren sa'n 400.000 wurden op. Oant Novimber 1951 waerd it ekserpearre wurk dat yn kaem dalik neisjoen en stimpele mei de datum en in markeiken oft it kaem út in originele oarkonde, in kopy út deselde tiid of in lettere kopy. Eltse oarkonde waerd boppedat noch troch ús helpers rûchwei op it abie set, dws. de wurden bigjinnende mei a, b, c, ensfh. byinoar, ôfskaet troch hegere, kleurde briefkes. Doe't nou yn Novimber de lêste oarkonde yn kaem, koe der dalik bigoun wurde mei it saneamde trochalfabetisearjen. De likense letters nou út alle oarkonden waerden byinoar nommen en fierderop it abie lein - nou neffens de twadde, de tredde ensfh. letter fan it wurd. Hjir hadde wer ús helpers út Grins ien joun yn 'e wike mei to set west, en ek in sawntich learlingen fan fjouwer middelskoallen to Grins, yn de lêste krystfakânsje. Dit hat makke dat it **foarwurk** oan de 'Letters A oant en mei H dien is, dws. dat mateariael stiet oan de fjirde letter by-

inoar. It **einwurk**, dws. it byinoar sykjen fan de likens skreaune wurden bart troch de wurkkrêften fan it Ynstitút. Fan dat wurk is dien : it Rekkenboek fan Boazum (O III 39), it Polysjeregister Ljouwert (O III 32) en it Recesboek Snits (O III 23), en fierders de letters A, B, C en Z fan it oare mateariael. Boazum, Ljouwert en Snits binne apart op it abie set, omdat earst sjoen wurde moast oft de methoade wol foldie; siet men nammers yn it 'greate' mateariael healwei, dan wie in werom net mear mûglik. Mar ek omdat Snits yn earsten apart bliuwe moat fanwege it útjaen (en ekserpearjen) fan it **hiele** recesboek.

Us neiste doel is nou: it wurdmateariael fan de oarkonden byinoar to setten neffens it uterlik skreaune foarkommen. Foar elk boskje byinoar hearrende briefkes komt in hegeren (gielen) to stean mei boppe oan it wurd dat it yn ien of mear eksemplaren efter him hat. Dêrby is de folchoarder fan Sipma biwarre bleaun; dy is dos chronologysk, mar yn ôfdielingen sa to sizzen. Falle der mear wurden ûnder ien uterlike foarm (bg. 'hat' as: hwat, mar ek 'hat' as: hy hat), dan wurde sokken fansels skaet.

Is ien kear it hiele mateariael sa oardere, dan wurde der listen fan makke en kin der bigoun wurde mei de ûnderskate skriuwfarianten byinoar to bringen ûnder it artikel dêr't alles by biskreaun wurde sil. De alfabetyske listen kinne dan mûglik letter tsjinje ta in register fan alle foarmen lykas hja by Sipma foarkomme, mei forwizingen nei de artikels, efter yn it wurdboek. In register fan alle skriuwfoarmen alteast liket net oan to ûntkommen, as men neigiet hoefolle skriuwfarianten der wol net fan deselde wurdfoarmen foarkomme, dy yn in wurdboek sels as forwizende artikels op to nimmen, soe it gehiel ta in raffelich gefal meitsje.

Mei help fan ús 'abie-minsken' geane wy dan nou mei moed ôf op it neiste doel: alle wurdfoarmen en skriuwfoarmen byinoar!

O A R K O N D E F Y N S T E N .

It is al in jier of tsien lyn, dat Dr. Sipma it tredde diel útjoech fan syn 'Oudfriesche Oorkonden'. Sûnt dy tiid binne der hjir en dêr stikken foun, dy't net yn Sipma syn útjefte steane, of dy't dêr yn opnommen binne neffens in minder goed ôfskrift wylst hja nou in originali of yn in better ôfskrift bikend wurden binne. Der binne hiele archiven fan Aldfryske stikken foar it ljocht kommen, yn oantallen fan in fjirtich, sels sawntich tagelyk; bûtendat binne der ek yn archiven, dêr't Dr. Sipma al socht hat noch inkelde stikken foun, dy't him ûntgien wienen (guon archiven binne pas letter oardere, dat Dr. Sipma koe yn syn tiid de oarkonden sa goed net fine).

Dizze oarkonden sille útjown wurde yn in fjirde diel fan Dr. Sipma's Oudfriesche Oorkonden; fan fierwei it greatste part hat it Ynstitút negativen, dy't foar de útjefte brûkt wurde kinne. It liket ús wol fan belang, dat nou al mear algemien bikend wurdt, hokker oarkonden, dy't Sipma net opnommen hat, ús bikend binne; fan ús kant stelle wy it fansels tige op priis om 'e hichte brocht to wurden fan oare fynsten;

yn 'e tsjerkearchiven fan doarps- of stêdtsjerken kin noch gâns sitte, ek weeshûs- en gasthûsarchiven kinne noch hwat opleverje; fierder kinne der fansels famyljearchiven wêze, dy't sa fier tobek geane en dan, as it Fryske famyljes bitreft, grif ek Aldfryske stikken bifetsje.

Mear of minder greate kolleksjes binne ús bikend wurden út:

1. Gemeentearchyf Grins.
2. Friesch Genootschap to Ljouwert (coll. Burmania-Eysinga en Sminia).
3. Archyf Murray Bakker (Ryksarch. Ljouwert)
4. Dominikanekleaster to Gent (België).
- 5 Weeshûs to Boalsert (fynst fan de Hear Hallema to Breda).
- 6 Tsjerkearchyf Huzum (Ljouwert),

Foarsafier't net oaren publikaesjerjochten op dizze kolleksjes jilde litte kinne sille wy dy hjir biskriuwe. De regesten fan Aldfryske stikken binne yn it Frysk, dy fan Middelnederlânske of Nederdútske stikken yn it Nederlânsk steld. De Middelnederlânske en Nederdútske stikken binne allinne opnommen, as der yn 'e tekst forskate Aldfryske wurden of útdrukkingen foarkomme, of as de ûnderskriften Aldfrysk binne.

A. ALDFRYSKE STIKKEN UT GEMEENTEARCHYF GRINS.

(De nûmers yn 'e marge jowe de signatuer fan it stik neffens it chronologysk register fan Feith, foarsafier't net oars oanjown is binne it originelen).

- 1490,8 Hoofdelingen en hofmeester bij de Oostzijde der **Pasen** geven volmacht aan broder **Onnen**, hofmeester te **Syon** en **Mynno Jarla** om een verbond te maken met **Gronyngen**. (1490, des frydages to foer sinte Thomas dach apostoli, (17 Dec.)). (ûnderskriften fan Her **Rutgher** en Her **Gerliff** yn it Frysk).
- 1491, 16. **Hessel Ziorda** slút him mei syn ûnderhearrigen oan by it forboun, dat **Menna Jerla** mei de stêd **Grensse** sletten hat. (1491, des fredis nei nativitatis Marie virginis gloriose (9 Septimber)).
- 1491,18. **Wybren Dyxtera** sluit zich aan bij het verbond, dat de prelaten en heerschappen in **Docmer del** en **Ferwerda del** en de meente van **Dockum** met de stad **Gronijngen** gesloten hebben (1491, op sunte Remys dach (1 October)). (Sterke Fryske ynslach).
- 1491,22. **Her Feyka**, persona, en **Her Jacob**, fikaris fan **Wanswerde alde ghae** forklearje dat de meente fan harren gea harren sein hat boun wêze to wollen troch it forboun, dat **Vybren Roerde** mei konsent fan it greatste part fan 'e ynwenners fan **Ferwerdera deel** slute sil mei **Grenze**. Yn in ûnderskrift forklearje **Albertus**, persona to **Jeslim**, **Tyesse Douwama** en de geamigen fan **Jeslim** it selde. (1491, vp wser lyae Frouwe nativitas beate Marie virginis berthe (8 Septimber)).
- 1491,24. **Hessel Hobbama**, **Ypa Wkaz.**, **Haynkia Lyongya**, **Dowa Wytholka**, **Tamma Syerda**, **Tacka scroder**, **Jarick in da Tyoghum** en **Jeppa tho Mydhusum**, wonende te **E** verzoeken **Gronyngnen** om opgenomen te worden in het verbond, dat Heer **Johannes**, abt te **Dockum**, de stad **Dockum**, de abt van **Marie gaerde**, de abt van **Forswert** en de hoofdelingen van **Dongerdeel** en **Ferwerde deel** met **Gronyngen** hebben gesloten. (1491, des dyn-

- ghes daghes als translacio sancti Augustini (11 October)) . (Sterke Fryske ynslach).
- 1491, 26. **Tacko Jarssma** en **Tzarck a Tzessens** nimme, mei út namme fan harren ûnderhearrigen it forboun oan, dat dy fan **Dockum, Donghera deel** en **Ferwerdera del** sletten hawwe. (1491, wp sancte Gereonis ende Victoris dey martyren (10 Oktober)). (Aldfrysk, mei Nederl. ynslach).
- 1491, 27. **Fecka Bottyngha**, haedling to **Marrum, Tzalingh Zyttyama** en **Syds Syttyma**, haedlingen to **Hallum** nimme, mei út namme fan 'e meente fan **Hallum** en **Merrum** en foar harren ûnderhearrigen it forboun oan, dat dy fan **Dockum, Donghera deel** en **Ferwerdera deel** mei de stêd **Gronighen** sletten hawwe (1491, des saterdaghes foer sunte Lucas dach ewangelista (15 Oktober)).
- 1492, 27. **Bernsch Hessilsma** en **Offo Hessilsz.** nemen het verbond aan, dat voor de tijd van achttien jaar gesloten is tussen de stad **Gronigen** enerzijds en **Dockum** en omliggende landen anderzijds (1492, up hellige crucis dach invencionis (3 Mei)). (Mei Fryske ynslach).
- 1492, 28. Einerfden en meent fan **Aenyom** forklearje dat hja de sted **Grens** trou wêze sille, stimme yn mei oplossing fan harren skeel mei **Grens** troch soenlju en nimme oan it forboun, dat dy fan **Dongera deel** en **Ferwerdera deel** sletten hawwe, wylst hja **Grens** freegje om harren dêr yn op to nimmen. (1492, op sinte Franciskus dey confessor (4 Oktober)).
- 1492,34. **Tyaerd Muckema** skriuwt oan **Renick Heemstra** c.s. dat hy op 'e hichte is fan it brief, dat **Worp Wnija** oan Heemstre skreaun hat (fan dy ynhâld, dat Muckema him mei **Grense** forboun hawwe soe, en dat yn striid mei it forboun, dat hy earder oangien wie) en hjit dat ligen, wylst hy forklearret, liif en guod by harren to setten en dy foar **frij ende freesck** weagje to wollen. (1492, ipso die Remacli episcopi. (3 Septimber)).
- 1496,17. **Feyka Zierdsma**, haedling to **Deynum** jowt folmacht oan **Wythie Laesz.**, haedling to **Boxum** om út syn namme to **Harns** to ûnderhanneljen mei de hearen fan **Grens**, dy't him oproppen hawwe. Syn persona **Albert**, dy't it brief segelet, forklearret foar himsels net ûnder **Grens** stean to wollen, (1496, des monnadeys foer sinte Johannes baptiste (20 Juny)).
- 1496,21. De meente **In dae Joetryp** neemt het verbond aan, dat in 1496 gesloten is tussen de stad **Groynigen** en **Westergae landt** en stemt er in toe, onder de **casteleyn** te staan. (1496, op sinte Margareten dage virginis (13 Juli)). (Nederl. mei Fryske ynslach).
- 1496,43. **Hero Ockinga**, voor zich en zijn meiers, **Burgwert, Hichtim** en **Hertwert** nemen het, verbond aan, dat in 1496 gesloten is tussen **Groningen** en **Westergoe lant** en stemmen erin toe, onder de **castelleyn** te staan. (1496, Donnerdages nae visitacionis gloriose virginis Marie (7 Juli)). (Nederl. mei Fryske ynslach).
- 1496,70. Grietman, burgemeesteren, recht en raad der stad **Fraenker, Here** en **Jarich Hotnya, Jw Dekema, Hessel Mertna, Epa Aylwa, Doecka Hettaz, Aelof Hettaz, Syuerd Lyuwaz., Houke Seerpz.** en **Eeda Wpkema** c.s. geven volmacht oan Mr. **Syrick**, pastoor te **Fraenker**, heer **Jelmer**, pastoor op **Nye Land** en den prebendaat heer **Benedix Herez**, om te onderhandelen met

- de stad **Gronyngen**. (1496 opden fyfteenden dach der maente Aprilis (15 April)). (Underskriften Frysk).
- 1497, 2 **Wyba Jarichz.** to **Rordahwsen** en **Worp jongha Lywa zoen Jwkama** to **Britzum** nimme it forboun oan, dat tusken **Gronyen** en **Oestergo** sletten is. (1496 (!) op der Sneijn ney heylige sacraments deij (17 April)).
- 1497,19. **Jhoannes**, abt to **Rottum**, **Petrus**, abt to **Oldecloester**, **Jhoannes**, **pater domus clericorum** to **Gronyngnen**, en **Reynerus**, **curetus** to **Wommels** dogge as soenlju útspraek yn 'e saek tusken dy fan **Gronyngnen** c.s. en dy fan **Vestergho**. (1497, altera die Tiburcij (15 April)). (bigjin Nederl., fierder Frysk).

UT US SAMLINGEN

Fan 'e samling fotomateariael, dy't oanwêzich is op it Frysk Ynstitút bistiet in systematyske, syklostilisearre katalogus fan 1948, mar mei dat der sûnt dy tiid gâns bykommen is (binammen oan oarkonden en folsleine mikrofilms fan Aldfryske hânskriften) is dizze katalogus forâldere. Dat is de reden hwerom't wy hjir in nije list jaen wolle.

De yndieling fan 'e âlde katalogus hat yn 'e praktyk goed foldien, dat dy hâlde wy oan. De list is bidoeld as in ienfâldich helpmiddel by it sykjen yn 'e mappen en kasten, dêr't de reproduksjes yn opburgen binne; hânskriftekundige biskriuwingen binne der dêrom net yn opnommen. Wol is oanjown de bibleteeks- of archyfsignatuer en foar safier mooglik ek tiid en plak fan skriuwen en de namme fan 'e kopiïst(en).

De tael, dêr't de stikken yn biskreaun binne is dy fan 'e ynhâld fan it biskreaune; is de ynhâld yn mear as ien tael skreaun, dan is de biskriuwing opsteld yn de tael fan it foar ús doel wichtichste ûnderdiel, dus meast yn it Frysk.

Foarsafier't net oars oanjown is binne de foto's makke by gewoane (kunstljocht-) biljochting en sûnder filters, op orthochromatyske film. Dat wol dus sizze, dat de gefallen dêr't fotokopyen makke binne yn sté fan films, of dêr't panchromatyske film, ynfrareadfilm, filters, ultraviolet of ynfraread ljocht brûkt binne apart oanjown wurde. Binne ús foto's of fotokopyen makke fan platen, films, foto's of fotokopyen, dy't oan oare ynstellingen of oan partikuliere persoanen hearre, dan is dat meidiel. As de namme fan de persoan of ynstelling, dy't de opname makke hat net opjown is dan binne fotokopyen makke op 'e Universiteitsbibleteek to Grins (J. Nienhuis), wylst films yn dat gefal makke binne fan de Hear W.A. Ritskes, bibleteekamtner op it Philologysk-Histoarysk Ynstitút fan 'e Universiteit to Grins.

I. FRYSKE TEKSTEN. A RJOCHTSHANSKRIFTEN. a. Rüstringen.

1. Earste Rüstringer hânskrift.

(Oldenburg, Niedersächs. Staatsarchiv, Best. 24-I-2).

Hânskrift út 'e trettjinde ieu, foar in part skreaun fan Ricmarus (?)

nei alle gedachten yn Rüstringen.

Opnamen: a. neg. fotokopy: p. 15 - 27, 45(47), 59(61), 60(62).

b. film: alle bledsiden en de bân; bûtendat mei gielfilter: p. III^V, 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 28, 30(32), 36(38), 39(41), 40(42), 67(69), 68(70), 70(72); mei ultrafiolet ljocht: p. I^r, I^v, it foarplat en inkelde reparaesjestrifen (fragminten út astrologysk en romeinskryochklik Hs., Latyn). Filmrollen: 2-6; Port. 15, 15a, 15b.

Utjefte: Het Eerste Rüstringer handschrift, ed. Prof. dr W.J. Buma (yn biwurking; wurdt makke nei de filmopnamen).

2. Twade Rüstringer hânskriift.

It oarspronkelike Hs. van 1327 is to siik. Ofskriften:

a. Hannover, Niedersächsische Landesbibliothek XXII, 1431.

Hânskriift, skreaun yn 'e twade helte fan 'e 18e ieu fan G. Oelrichs, syndikus fan Bremen. Dit Hs. bifettet, nei't men oannimme mei, de folsleine tekst fan it origineel.

Opname: film fan alle bledsiden (opn. Fa. Rademacher, Hannover) Filmrol 27 Port. 52.

Utjefte: Het tweede Rüstringer handschrift, ed. Prof. dr W.J. Buma (op 'e parse; foar de útjefte is de filmopname brûkt),

b. Wolfenbüttel, Ms. Helmst. 129.

Hânskriift fan 'e selde hân as a. Bifettet kopyen fan forskate Aldfryske rjochtsboarnen:

1. Westerlauwerske boetetaksen. Ofskrift fan: Groot Placcaat en Charterboek van Friesland, I. p. 97-115 (pag. 1).
2. Bigjin fan it Earste Emsinger Hs. (fia-eth, Kêsteprolooch, en 17 Kêsten). (p. 97-110).
3. 17 Kêsten, 1-16 yn 'e redaksjes D., R¹., E¹., R² (kommentaer). (p. 111-129).
4. 17 Kêsten 3 yn 'e redaksjes D., R¹., E¹. (fragmint). (p. 132).
5. 17 Kêsten, 1-16, yn twa Nederdútske redaksjes (p. 133).

(Fan dizze teksten hat allinne de fjirde tekst fan nû. 3 wearde; dit is in oare kopy fan in stik fan R², fan bilang njonken it Hannoverske Hs). Opname: film fan alle bledsiden en de bân. Filmrollen 57, 58.

c. Wolfenbüttel, Ms. Helmst. 745.

Hânskriift fan 'e selde hân as a. en b. Bifettet kopyen fan forskate Aldfryske rjochtsboarnen:

1. 17 Kêsten 1-16 yn 'e redaksjes D., R¹., E¹., R². (kommentaer), (fol. 1-8).
2. Fragmint fan boetetaksen fan Ferwerterdiel en Dongerdiel. (fol.9-10).
3. Oersetting fan Kêsteprolooch en 17 Kêsten 1-9 (tekst E¹.), (fol. 11-16r).
4. Foertgong des Riuches, Emsinger tekst (fragmint) (fol. 18).

Opname: film fan alle bledsiden en de bân. Filmrol 61; filmneg.P.31. Hss. b. en c. wurde ek brûkt foar útjefte sub a.

FRAGEN.

1. Meidat it wurk oan it âldfrysk wurdboek eint, sille der gâns fragen op komme dêr't de biwurkers net út komme. It soe moai wêze as oaren ek har krêft op sokke gefallen prebearje woene. Wy sille sokke twivelriedige sitewaesjes dan jaen yn in foarm lykas hjirûnder foar "gluppa". Mocht it wêze dat guon lêzers kâns sjugge in artikeltsje dêr oer yn it ljocht to jaen, wy sille harren jerne skewiele mei ynljochtingen oangeande ús oare mateariael dat dêr by to pas komme kin. En fansels, hja sille altiten yn dit tydskriftke plak fine kinne foar harren stúdzjes.

Wy jowe hjir nou in frage oangeande glupa, gluppa, gluppen.

O I.307, 46 praet fan gluppa en yn in twadde origineel fan gluppen, "Item den lytika (lyttia) rema dan (den) bisprect hij Hacke foer den duseng deer ick Peter Harinxma joed foer dae gluppa (gluppen)".

Hwat bitsjut hjir "gluppa"?

O II 182, 13 praet fan "bossen ende glupa", dêr giet it om bislein goed, bút. Kiliaen seit û. "gloepe": decipulum, transsenna, machina irretiendis aubus apta, dos: fûgelflappe, net. Dat kin hjir wol sawat útkomme, mar by O I 307 is dat net wierskynlik.

Oan de hân fan it forbân kinne wy wol it ien en oar ôfliede. Duseng bitsjut trochstrings: dûze, "Schwindel". Dat is hjir ûnwierskynlik om 't duseng, neffens dat de Hear Chr. Stapelkamp ús trochdie, ek bitsjutte kin: halskeaten. Sj. Kiliaen op: duysink.

Nou wurdt it al dúdliker. Gluppa is hjir in stik mei formogenswearde; tilber goed en der hat yndertiid in roal mei mank west. Peter Harinxma krige de duseng (út it goed fan Hacke?) en Aeda fan him de gluppa (yn syn eigen goed?). Dêrfoar leit Aeda nou syn wiif de silveren riem ta by testemint. Yn dizze riddenaesje soe gluppa dan hwat wêze dat prinspeal by de man (en syn goed) heart. Dat is dan ek de reden dat Hacke hwat (werom) kriget.

Mar hwat bitsjut gluppa nou krekt? En hwa weaget him yn dizze gluppa?

K O A R T E M E I D I E L I N G E N

1. 'US WURK' is der goed ynfallen. Dat kinne wy neigean oan de brieven, dy't wy der oer krige hawwe, mar ek oan de oandacht, dy't krante en radio oan ús foarst nûmer jown hawwe. Fan gefolgen is der gâns neifraech kommen safolle dat wy byprintsje litte moasten. Soks jowt moed.
2. Dat it foarste nûmer goed trochsneupt is fan de lêzers koene wy ek oan hwat oars fornimme. Sa forblide Ds. J.J. Kalma ús mei in hiele samling ûnbikende midfryske teksten en mei in pear net-publisearre oarkonden. Sokke mar mear! Elts, dy' t hwat tsjinkomt, dat jit net yn Sipma stiet, sil ús tige gerive mei dat oan ús troch to dwaen; it sil gauris foarkomme, dat it by ús al biskreaun stiet, mar it kin ek bêst wêze, dat men hwat nijs foun hat. By foarrie tank!
3. Der hawwe al wer in pear lju har opjown foar it ekserpearjen fan oarkonden. Dy sille noch efkes tiid dwaen moatte. Wy sette nou alles der op, om it mateariael út Sipma folslein útfabetisearre to krijen. Dat is in bloedigen wurk, mar it eint, om't safolle lju ús trou helpe. It sturtswyljen falt altiten ôf; wy rekkenje der lykwols op, dat alle lju, dêr't in birop op dien wurdt, hoekhâlde. Twa jounen yn 'e wike is nou in ploech oan it wurk. Dan kinne wy fan 't simmer opsje hâlde. Nije meiwurkers: Juff. K.Brouwer, Juff. A. Feitsma, T. Hiddema, Frou M. Hiddema-Kuipers, Juff. B. de Jong, Juff. A.M.L. Jongebloed, M.Kalsbeek, T. Kingma, Frou Kingma-van der Werff.
4. As it alfabetisearjen syn bislach krige hat, komt der gâns wurk foar de fêste stêf los. Wy warskôgje mar efkes, dat wy fansels jerne ré wêze sille, om út ús mateariael ynljochtingen to jaen, mar dat wy net foldwaen kinne oan opdrachten, dêr't dagen en dagen wurk oan opsykjen en oerskriuwen oan fêst sitte soe. It wurk oan it wurdboek mei net yn 'e knipe komme.
5. As de offisiële tastimming ôfkomt, sil Mr. P. Gerbenzon yn Junymoanne nei Frankryk gean, foar in ûndersiik yn bibletheken en archiven dêrre, nei stikken, dy't foar Fryslân en it Frysk fan bilang binne. Dit forbliuw is mooglik makke troch in stúdzje-talage fan it 'Centre National de la Recherche Scientifique'. De hear Gerbenzon sil fjouwer moanne weibliuwe. Wy forsykje freonlik, gjin stikken, ornearre foar it Institút, yn dy tiid oan him persoanlik to adresearjen.
6. **Amearikaen komt yn Grins** om stúdzje fan it Frysk to meitsjen. One of the American Fulbright grantees, Mr. Seymour Benjamin Chatman, will be registered at the University of Groningen during the academic year 1952/53. According to the American habit of suggesting that the grantees contact one of the professors of the university with which they are to be affiliated, for advice and information, Prof. Brouwer has been asked to cooperate. At present Mr. Chatman is Research Associate for American Council Learned Societies, Cornell University doing linguistic research. Master's Thesis: Tristan and Iseult in English Literature 1948. He is the author of 'Reverse Persian' : an English grammar for speakers of Persian under auspices of ACLS and State Department 1951.

Mr. Chatman proposes to undertake linguistic research in the Netherlands with particular respect to the Frisian language spoken on the coast and neighboring islands.

7. **Iemsgoer Doemen** fan 1312. In ploechje Grinzers (J. v.d. Baan, J.H. Brouwer, P. Gerbenzon, T. Hoekema, M. Oosterhout, A. de Vries) riedt in nije útjefte ta fan de Iemsgoer Doemen, dêr't alle Fryske, de Latynske en twa Nederdútske lêzingen by ôfprinte wurde sille, mei in oersetting, kommentaer en wurdelist.

8. **Hwat op steapel stiet.** By Mart. Nijhoff binne op dit pas yn printinge: 1) *K. Fokkema*, De tweede Emsinger Codex; 2) *W.J. Buma*, De tweede Riustringer Codex; 3) *A. Campbell*, Thet Freske Rîm. By A.J. Osinga yn Boalsert: 1) *Simonides-Stapelkamp*, De Fryske gedichten fan Eelke Meinderts; 2) *B. de Boer*, De Hynlepre Seemans-almenak op it 1679 jeer; 3) *Rienks-Walther*, Binnen- en slieperdiken fan Fryslân. By J. Laverman yn Drachten. *J.H. Brouwer*, De Fryske fjouwerrigel, It kwatryn yn de Fr. literatuer. By Van Gorcum & Comp. yn Assen: 1) *W. de Vries*, Friese persoonsnammen; 2) *G. Knop*, De Friese dialecten van Ter-Schelling; 3) *J.H. Brouwer*, Fryske styl, Analyse fan R.P. Sybesma's Boerke Thae; 4) *J.C. Tjessinga*, Reg. van den Aanbreng: Barradeel; By F. Dykstra yn Ljouwert: Fryske Plaknammen V.

F R A G E N

2. a withrin (O I 21,2) is net alhiel dúdlik. De oarkonde bigjint lykas folget. 'Wij her Thadeus bider nede Godes abt tho Clercomp duaet kuuth ende epenber mit disse jenwerdige breve dat Eteke, broer Gossa sester a withrin racht hat Sirdisma gued a Berdawird stenhuus ende statha ende lond al sodene so hit here an storn is da abt to Clercomp op da euga bede. Ende wi abbet vors. heer weer reka scillath I alden scild this jers, abt efter abt, also longe so hio liwath.' De mûglikheden binne de folgjende: a. a withrin soe adverbial brúkt wêze by reka. (Forlykje bg. a ien yn O I 27, 7 en a jen yn O I 506, 18). It tiidwurd soe dan (a) withrin reka wêze mei as bitsjutting: yn tsjinprestaesje oerdrage. Tsjin dizze opfetting forset har binammen de logyske folchoarder; ommers de abt forklearret (earst!) oerdroegen krige to hebben en (fierderop!) him to forbinen yn tsjinprestaesje (weer reka!) oan Eteke in liifrinte út to kearen.

b. a withrin soe in datyf pluralis wêze kinne, wylst withrin dan min ofto mear korrúpt ta ús kommen is; it stik is ek in lette kopy. It soe dan bitsjutte: yn roal, oan tsjindieden. Wy habbe hjir wer deselde logyske biswieren as boppe.

c. withrin soe in toponym wêze moatte. It logyske biswier fan boppe forfalt, wylst de preposysje a yn dizze funksje yndied yn de oarkonden foarkomt, hoewol op gjin stikken nei sa machtich as to, tho, toe, thoe, ti, thi. Der binne 28 fynplakken fan, meast yn âldere stikken. Mar ek brúkt deselde skriuwer yn deselde oarkonde yn rigel 3, dos in pear wurden fierder, a Berdawird. a withrin is yn dizze opfetting in bystelling by Eteke, lykas broer Gossa sester, alteast as men oannimt dat broer Gos-

sa yn Klearkamp tahâldt. Sipma dy't wend is toponymen en eigennammen mei haedletters to printsjen, hie yn dizze opfetting Withrin ek met kapitaal sette litte moatten. In soartgelikens gefal is der yn O I 1,23 awinzim. It oaninoar skriuwen fan a Winzim (blykber oernommen sa út de lette kopy) troch Sipma makket dat wy net witte hoe oft dy dit opfette hat; yn elts gefal hat hy der net in noat mei emendaesje by set. Nei alle geraden moat hjir emendeard wurde ta a Winzim.

Bliuwt oer in oannimlike forklearring fan a withrin. Hokker (toponymist) wiist hjir it paed?

O A R K O N D E F Y N S T F N
FRIES GENOOTSCHAP TO LJOUWERT.

Sminia-archyf en Kolleksje Burmania-Eysinga.

Hear *Gerliff*, persona to *Weydum*, *Watthia Abba* z. en *Popka Roerda* meitsje de dieling bikend, dy't *Jw* en *Hette Dekema* by harren rie makke hawwe fan it guod, dat hja fan harren heit en mem erfd hawwe.

1480, tysdey tho farra Exaltacio sancte Crucis (Sept.12).

Sminia-archyf 1411¹; kopy fan kopy (- 1600), papier.

Kempo Hotnije skriuwt oan syn broer oangeande in proses oer *Dekama huus* en jowt him rjochtskundige rie.

Sûnder datum (- 1530).

Sminia-archyf 1411⁴, origineel, papier.

Yde Heeringhe, *Haya Saskar* zoen en *Haya's* bruorren *Rumka* en *Keijmpa Saskar* zoen meitsje bipalingen oer de fordieling fan it erfskip fan harren heit *Saesker Doeijnga*, harren pake *Ritska op Aemland* en harren beppe *Aeijl* ûnder de trije bruorren en harren susters *Ayl* en *Eelck*.

1450, ipso die nativitatis s. Johannis baptiste (Juny, 24).

Sminia-archyf 1913 a²; twa kopyen fan kopyen, 1568; papier.

Haija Heringha oan 'e iene kant, en *Zyola Sijts* z. *Buwingha* en syn wiif *Ietthie*, dochter fan sillige *Romcka Doynghia* oan 'e oare kant bringe op soenlju harren skeel oer de erfskippen fan *Ritska Vngha*, *Sasker Doijnghie*, *Goss Doijnghia*, *Rompka* en *Keijmpa* en oer lân en rinten, dy't *Doede Kammingha* as soenman oan 'e erven fan *Romcke* tawiisd bat.

1473, op sinte Barbara deij virginis (Des. 4).

Sminia-archyf 1913 a²; kopy fan kopy, 1568 papier.

Broeder Tijmen wenjende to F. en *Lijwa Bolta* fidimearje it testamint fan *Ritsche Ielmera* (1450, vp sinte Anthonis dach confessoris, Jan.12).

1483, vp den donners deij neij sunte Gregorius ((Maert 13).

Sminia-archyf 1913 a³; kopy fan kopy, 1568; papier.

Peter Cammijngha en *Sijouck* syn suster oan'e iene kant, *Schelto Seckozoen Abijnga* en syn wiif *Hijlck Romcko* dochter *Doijma* oan 'e oare kant bringe harren skeel op soenlju.

1494, des oeren deis post translationis Martini (July 5).

Sminia-archyf 1913 a⁵; kopy fan kopy, 1568; papier.

Piet Kammijsnga testemintet.

1521, sex ende twintigste deij in Novembri (Nov. 26).

Sminia-archyf 1913 a⁸; twa kopyen fan kopy, 1691; papier.

Hear *Douwa Phijbes* z., wenjende to *Dronrijp*, testemintet.

1511, op sinte Walentius jond (13 Febr.)

Sminia-archyf 2050; kopy fan kopy, 1596; papier.

Hear *Rommert*, persona en hear *Liwa*, fikaris to *Wirdum* bislisse as arbiters in skeel oer *Gaukama gued* tusken de preesters to *Warragae* oan 'e iene kant, en *Peter Kampstra* oan 'e oare.

1467, ipso die Didimi martyris (Des. 21).

Sminia-archyf, net nûmere; origineel, papier. Sj. *Vrije Fries* XIX, p. 308.

Site Kammingha testemintet.

1451, op Palma dey (April 18), bifestige: wernsdeij neij Bartholomeij Apostoli (25 Aug.).

Koll. Burmania-Eysinga 16; kopy fan kopy, lette XVIe ieu, papier.

Informationes iuris yn in proses foar soenlju, fan *Popke Harinxma in Haech* en 'e erven fan *Renick* en *Gaeltie* tsjin *Eeda*, soan fan *Douwe Gerbranda*.

Net datearre; ± 1470.

Kolleksje Burmania-Eysinga 36¹; origineel; papier.

Lysck Doekema testemintet.

1484, sinte barber(en) deij (Des. 4).

Koll. Burmania-Eysinga 46; kopy, lettere XVIe ieu; papier.

George en *Henrick*, hertogen van *Sassen* geven een ordonnantie op het maken en onderhouden van dijken, sluizen en uitwateringen in Oostergo.

1503, April 2. (Vgl. Ch. v. Fr. II, 225). Underskrift Frysk.

Koll. Burmania-Eysinga 47; kontempor. kopy fan Epo Dowama.

Jarich Epa Hotnija testemintet.

1475, vp heylige Sacrements dey (Maeije 25).

Koll. Burmania-Eysinga 51; kopy fan 'e lettere XVIe ieu; papier.

Forboun fan steden, dielen en stimmen fan *Westergo* en *Hemstra deel*, *Idaerdera deel* en it súdlike trimdel fan *Lewardera deel*.

1481, op sunte Peters jond (Juni 28). Fl. Sipma Oork, II, 154.

Net nûmere: Kontempor. kopy, útjown fan *Snits* en *Fraenker*.

U T U S S A M L I N G E N

b. Brokmerlân,

1. *Earste Brokmer hânskrift*.

(Oldenburg, Niedersächsisches Staatsarchiv. Best. 24 I. no. 3)

Hânskrift út 'e lette trettjinde ieu, nei alle gedachten skreaun yn Brokmerlân, as offisjeel eksemplaer foar it rjocht to Victorbur.

Opnamen: neg. fotokopy p. 1 en p. 16, nei pos. fotokopy Prof. dr W.J. Buma. In folslein mikrofilmnegatyf is bisteld, mar noch net rékommen.

Port. 17.

Utjefte: Die Brokmer Rechtshandschriften, door W.J. Buma; 's Gravenhage, 1949.

2. *Twade Brokmer hânskrift.*

(Hannover, Niedersächsische Landesbibliothek, XXII, 1423). Hânskrift út 'e fjirtjinde ieu (1345, skreaun fan Osbrond?)

Opnamen: pos. fotokopy fan it hiele Hs., nei neg. fotokopy Prof. dr. W.J. Buma.
Port. 18, 19.

Utjefte: Die Brokmer Rechtshandschriften, door W.J. Buma; 's Gravenhage, 1949.

3. *Thi soenbreef twiske thene biscop ande tha fresa.* Sj. Emsinger teksten.

c. Iemsgo.

1. *Earste Emsinger hânskrift.*

(Grins, Universiteitsbibliotheek, P.E.J.P. 13).

Hânskrift fan sahwat 1400.

Opnamen. pos. fotokopy fol. 2v/3r, nei neg. fotokopy Dr. P. Sipma; neg. fotokopy fol. 17v/18; mikrofilm fol. 7v oant en mei 17r. Filmrol 7; Port. 12.

Utjefte: De Eerste Emsinger Codex, bewerkt door Dr. P. Sipma; 's Gravenhage, 1943 (Oudfriesche Taal- en Rechtsbronnen IV).

2. *Twade Emsinger hânskrift.*

(Grins, Universiteitsbibliotheek, P.E.J.P. 14).

Hânskrift út 'e twade helte fan 'e fyftjinde ieu.

Opnamen: neg. fotokopy fol. 16v/17r en fol. 52r; mikrofilm fol. 16v - 21r en fol. 52r-57r. Filmrol 7; filmneg. P. 13-18; Port. 13.

Utjefte: De Tweede Emsinger Codex, door Prof.dr. K. Fokkema (op 'e parse).

3. *Tredde Emsinger hânskrift.*

(Ljouwert, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Richthofencollectie). Hânskrift út 'e twade helte fan 'e fyftjinde ieu.

Opnamen: mikrofilm fan it hiele hânskrift. Filmrol 45; filmneg. C 26, 33 en 34; Port. 14.

4. *Thi soenbreef twiske thene biscop anda tha Frese.*

(Ljouwert, Friesch Genootschap voor Geschied-, Oudheid- en Taalkunde, IV-f-16); Hânskrift út 'e 17e ieu, foar in part imitaesje fan in bastardahânskrift út 'e 15e ieu.

Opnamen: neg. fotokopy fan it hiele hânskrift.

Utjefte: De Tweede Emsinger Codex, door Prof.dr. K. Fokkema (op 'e parse).

5. *Processus Judicii.*

(twa Hss. beide Wolfenbüttel: a) Helmst. 750; b) Helmst. 745 (fragmint). Hânskriften út 'e twade helte fan 'e 18e ieu, skreaum fan G. Oelrichs, syndikus fan Bremen. It earstneamde bifettet de folsleine tekst, it twade allinne it bigjin fan 'e tekst (sj. Rüstringer Hss., 2, sub c).

Opnamen: a) Hs. Helmst. 750: mikrofilm fan it hiele hânskrift: filmrol 62;

b) Hs. Helmst. 745: sj. Rüstringer Hss., 2, sub c.

d. Fivelgo.

1. It Fivelinger Hânskrift.

(Ljouwert, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Richthofencollectie). Hânskrift út 'e twade helte fan 'e 15e ieu.

Opnamen: pos. fotokopy (nei neg. fotokopy Prof. dr J. Brouwer) p. 100-103;
mikrofilmopn. fan it hiele Hs.; ultra fiolet opn. fan 'e lêste bls.

Filmrol 63; C. 27, 29, 31, 32; D. 6; Port. 1.

2. Klauwe fan Slochteren.

(Grins, Universiteitsbibliotheek, P.E.J.P, 75, fol. 141r-146r).

Hânskrift fan sa likernôch 1560.

Opnamen: pos. fotokopy (nei neg. fotokopy Dr. P. Sipma to Ljouwert) fan fol.
141r-146r. Port. 26.

3. Syndrjocht fan Usquert, 1393.

(Grins, Universiteitsbibliotheek, P.E.J.P. 12, fol. 172v).

Hânskrift út 'e lette 15e ieu.

Opname: mikrofilmopnane fan dizze bls.

J, 35; Port. 46.

KOARTE MEIDIJELINGEN

1. Yn gâns in rige talen wurdt ús ynstimming bistjûge mei de forskining fan 'Us Wurk'.

'Ik bin tige wiis mei 'Jim Wurk'. 'Hulde.' 'Het Idee dat aan Us Wurk ten grondslag ligt lijkt me zeer gelukkig'. 'Most interesting'. '... mit grossem Interesse gelesen. Ich bin ganz überrascht, dass in dieser schwierigen Zeit das Friesische Institut eine derartige Kraft besitzt... . Ensafh.

Oan 'e iene kant binne wy fansels bliid met sokke uteringen, oan 'e oare wurde wy njonkenlytsen wol hwat bang, dat ús lêzers har forwachtingen to heech hawwe. Us blêd hat in biskaet doel en moat him dêrta biheine.

2. Tige ynnommen binne wy mei de *reaksjes* fan *lêzers* op de ynhâld fan de beide forskynde nûmers. De opmerkingen fan Dr Zwart en Prof. Kloeke oer 'bobbe' hawwe wy trochjown oan de Hear Stapelkamp; dy sil dêr wol ris op weromkomme. Wy tankje Prof. Kloeke ek foar syn oanfolling op 'e bibliografy fan 'Tewesken Hochtydt' en net minder Ds Kalma foar de hollânske fersen fan Cl. Fonteyne, dy't er ús bisoarge.

Us frage oer 'a withrin' joech Dr Sipma oanlieding ta in nijsgjirrich artikel, dat wy yn dit nûmer opnimme. It hat, lyk as men sjen sil, net allinne bitsjutting as emendaesje, mar ek methoadyske wearde. Sokke mar mear.

3. *It op it abie lizzen* fan it mateariael út de 3 dielen oarkonden fan Sipma *is dien*. Dat stiet der sa simpel, mar dêr is hiel hwat oan foarôfgien. Soks kin bliken dwaen út it feit, dat ús frijwilligers sa'n **t w a t û z e n** ûren yn dat kreweike set hawwe. (Dit slacht allinne op it alfabetisearjen; oan it ekserpearjen hiene frijwilligers nei skatting al sa'n **sawn t û z e n** ûren offere). Wy hiene ús as doel steld: foar Juny klear. It hat wikkerdewik west, mar it is ús slagge en de pessimist hat syn healpoun tabak forspile. Jitris ús waerme tank oan al de helpers!

4. De briefkes steane nou dus op 'e staveringsfoarm byinoar. Dit bitsjut, dat wurden, dy't op mear as ien wize skreaun wurde, op mear as ien plak yn it systeem steane en dat omkeard wurden fan ûngelikens komôf, dy't op deselde wize skreaun wurde, ûnder ien lemma set binne. Al de lemmata wurde nou op listen brocht en dan hwat byinoar heart gearbrocht; dêr sil de simmer wol mei hinne gean, mar dan is it apparaet ek folslein to brûken.

5. Dêr is it net mei útiten, lyk as wy al earder meidield hawwe. Mr Oosterhout is sahwat dei en nacht dwaende om de *Snitser recesboeken* (dêr't Sipma mar in lyts stikje fan opnommen hat) printré to meitsjen. Is it sa fier, dan sille wy wer forlet fan helpers hawwe, fan ekserpearders earst, fan alfabetisearders letter. Njonkenlytsen komme dan ek de *net-publisearre oarkonden* oan bar, dy't op deselde wize biarbeide en ekserpearre wurde moatte, mei it op it abie-lizzen as slútstik der efter oan.

6. Hwat dy oarkonden oanbilanget, de Ryksarchivaris yn Fryslân, de hear M.P. van Buytenen, hat ús skreaun, dat er wer in mannich op it spoar kommen is. Wy hoege dus net bang to wêzen, dat der gjin wurk bliuwe sil.
7. De hear A. Wadman hat yn in lêzing foar it literair Wurkforbân fan de Fryske Akademy de winsklikens bipleite fan in útjefte fan al it *Midfrysk*. It like him net bikend to wêzen, dat op it Frysk Ynstitút al withoelang oan dit projekt arbeide is. Der is in list opmakke fan it bikende Midfrysk en de teksten wurde allegearre formannichfâldige; it wurk eint moai. Ds Kalma soarge foar de nedige oanfolling en nou hawwe de hearen Kr. Boelens, J. Boersma en G. van der Woude har ek ré forklearre, de útjefte mei to forsoargjen. It sil it wurk to'n goede komme, dêr binne wy wis fan.
8. Nêst in jiermannich hat it Frysk Ynstitút meidien oan it tastânkommen fan in *Fryske dialektbibliografy* as ûnderdiel fan in Bibliografy fan de Nederlânske dialekten. It dialektburo fan de Ken. Akad. fan Wittenskippen dielt ús mei, dat de haedstikken Drinte, Utert en Sêlân nou op 'e printerij binne en dat Fryslân mei gauwens folgje sil. In goede tatiding foar elts, dy't bilang stelt yn dialektstúdzje.
9. *Utkommen*. Mei't artikels, dy't yn net-Fryske blêdden en tydskriften steane, jin sa maklik ûntkomme kinne (men kin optlêst net oeral op ynskreaun wêze), miene wy ús lêzers to geriven, mei it fan en ta oanjaen fan stúdzjes, dy't ús ûnder eagen kamen.
W.J. Buma, Das Runenstäbchen von Britsum (Beitr. z. deutsch. Spr. u. Lit. Bd. 73, Hft. 1/2); *J. Winsemius*, Thet wellath Brocmen (Rechtsk. Opstellen aangeboden aan Prof. Dooyeweerd); *Chr. Stapelkamp*, Groningse woorden: drouwᵛ - droudᵛ (Fr. drouw(j)e), dienn - dieneg (Fr. tine), stoens(k) (Fr. 'stúnsk), zeubranᵛ) - zobranᵛ (Fr. soad) (Taal en Tongval III, 1, 1951); *M.S. van Oosten*, Inleidende beschouwingen over het oudere Friese bewijsrecht (Tijdschr. v. Rechtsgesch. XVIII); *S.J.v.d. Molen*, Lekkerterp, dorp aan de Lek (Heerenveense Koerier, 23-I-'52); *deselde*, In de wouden bleef een oud 'sterre-lied' bewaard (Heerenv. Koerier, 31-XII-'52); *W.J. Buma*, De afleiding van 'ondieft' (De Nieuwe Taalgids XXIV, 337); *Chr. Stapelkamp*, Brantkoorn-crockezaet-krok-hooikrok (Fr. heakrok, krôkje) (Taal en Tongval, III, 2, 1951); *Fr. van Coetsem*, Over en naar aanleiding van een Nieuwfriese Anloutwijziging (Handel. V der Zuidned. Mij. v. T. en L. en Gesch., 1951); *K. Fokkema*, Uit het spel der klanken. Enige beschouwingen uit de Friese klankleer, Rede. Gron. 1952; *H. Bruch*, Kroniek der Friese kronieken. Drachten. 1952.
10. **Noardfrysk**. In ploechje Fryske studinten yn Grins is ûnder lieding fan Prof. Brouwer fan 't winter bigoun mei de stúdzje fan it Noardfrysk. Om't de dialektforskillen sa great binne konsintrearret it espeltsje him op it Mearing (Bökingharde). It greatste biswier is it tokoart oan teksten, hwant hwat earder skreaun is kin om de greate ôfwikingen, dy't de stavering ûndergien hat, net bêst mear brûkt wurde. Aldergeloks helpe de Noardfriezen mei it stjûren fan har bledtsjes en mei it knippen fan Noardfryske stikken út kranten sels tige mei, om dit biswier safolle as kin oan kant to krijen. Wy wol-

le ek op dit plak harren dêr tank foar bringe.

11. **Eastfrysk.** De Prov. Bibl. yn Ljouwert bifettet in hs. mei Sealterlanner teksten fan de hân fan J.F. Minssen (1846). Dy hawwe greате wearde, mei't der mar sa'n bytsje eastfryske teksten bisteane. It doel is, dat hja útjown wurde sille fan it twamanskip J.H.Brouwer-H.Matuszak. Dr Matuszak skreau syn dissertaasje oer it Sealterlanner Frysk.
12. *Dissertaesje.* De Hear A.S. Wadman is gear oer in proefskrift oer H G. van der Veen, in Frysk skoalmaster.
13. **Oplieding foar de Fryske akte.** Forline jier binne der, yn it forbân fan it Frysk Ynstitút in stikmannich studinten oplaet foar de Fryske akte; alle fiif kandidaten, dy't oan it eksamen dielnamen, hellen de akte. Der rint nou wer in opliedingsleargong.
14. *Oersettingen yn it Frysk.* Ekserpearre binne nei nr. 1: De Stim fan Fryslân (1928-'52); Forjit my net (1871-1915); Fryslân (1916-1941); De Bijekoer (1847-'95); De Friesche Volksalmanak (1836-'99); Swanneblommen (1850-'16 en 1919-'21).
15. *Aldfryske Grammatika.* De Aldfryske grammatika, dy't Prof. dr G. Gosses foarhinne as diktaet joech oan 'e universiteiten fan Amsterdam en Utert is nou, yn oerliz mei Prof. Gosses, in stensil-útjefte fan makke op ús Ynstitút, dit yn ôfwachting fan in definitive útjefte, dy't de skriuwer sels op 't heden printré makket. Der wie binammen ûnder studinten tige forlet fan dit boekje.

OARKONDEFYNSTEN G E N T

Kolleksje: kleaster fan de Wite Nonnen, Ljouwert.

1. Broeder *Franciscus van Leijden*, prior, en broeder *Wibrandus van Nijenhuse*, supprior, met raad van broeder *Wilhelmus van Hattum*, procurator en de gemene broeders van het Predikherenklooster te *Lijward* verkopen en leveren aan *Hemma Oddaz.* en diens vrouw *Houck* een rente van achttien stuivers 's jaars uit twee huissteden in *Liward* in *Nijehoester ghae*, die voor het grootste deel eigendom zijn van de rentekopers, en geven quitantie voor de koopprijs van 27 hoernkerguldens, die ze hebben besteed voor de timmering van hun nieuwe kerk.

1520, op den vijf ende twintichsten dach des maentz ghenoept Maius (Mei, 25).

Orig. papier, 1 opgedr. zegel, overgeplakt. Gent, filmrol, 1.

2. *Willem Alberts* z. boarger to *Leowerd* forkeapet en leveret oan *Hemma Odda* z. en *Houck* syn wiif in rinte fan 4 inkele gounen út in *fenna off cleen gued by Wiswert* en jowt kwitânsje foar de keappriis fan 68 gouden rynsgounen.

1510, vigilia Laurencij martiris (Aug. 9).

Orig. perk., 1 úthingjend segel. Gent, filmrol 2.

3. *Janka Henricks* z. en syn wiif *Lisck Jorrerds dochter* forkeapje en leverje oan *Hemma Odda* z. *scriwer* en syn wiif *Houck* in hûs mei it steed

en dat reemt onder dae waegh op 'e hoeke fan 'e Haghe streta en 'e Spylmannie streta (to Ljouwert) foar sawndeheal snees hoernkers gounen, sette as ûnderpân foar frywarring twa kougongen yn *Jantiama fen* en ien yn *dae Ghalga fen* en jowe kwitânsje foar bitelling fan 'e priis.

1501, in vigilia assumptionis beate Marie virginis (Aug. 14).

Orig. perk., 1 úthingjend segel. Gent, filmrol 3.

4. *her Abe prebendaet* to *Wanswert* forkeapet en leveret oan *Hemma Oddaz.* en *Houck* syn wiif twa pounsmjitte miedlân to *Wanswert* foar 17 gouden rynsgounen en jowt kwitânsje foar bitelling fan 'e priis.

1510, deis neij ws lijawe frowe deij assumptionis (Aug 16).

Orig. perk., 1 úthingjend segel. Fl. ûnder nû. 12. Gent, filmrol 4.

5. *Aesgha kistemaker* en *Luts* syn wiif, wenjende to *Dockum* forkeapje en leverje oan *Gheert Dircksz. schowaker* en *Welmoet* syn wiif, ek wenjende to *Dockum* de helte fan *den herna steed in dae Koningha streta in Dockum* njonken *den wey deer leyt of gheet onder her Johannes hwis waegh ney dae porta* foar 9 gouden rynsgounen, en jowe kwitânsje foar bitelling fan 'e priis.

1501, op sinte Mathias joun apostel (Febr. 23).

Orig. Perk., 1 úthingjend segel. Gent, filmrol 5.

6. *Gherrit Jacobs z.* skepen to *Leowerd* forkeapet en leveret oan *Hemma Odda z. scriuwer* en *Houck* syn wiif treddeheal pounsmjitte miedlân op *Merrumma hemrick by Wirdera fenna* foar 18 gouden rynsgounen, en jowt kwitânsje foar bitelling fan 'e priis.

1505, op maye ende ws lyawe hera himelfaertsjoun (Maeije 1).

Orig. perk., 1 úthingjend segel. Gent, filmrol 6.

7. *Frids Sithie z.* en *Jeets Sijerds dochter* syn wiif, wenjend to *Smellingera Opeijnndt* forkeapje en leverje oan *Wibe Gherittz.* boargemaster fan *Leowerd* tritichsteheal roede fean yn *Opeynre faenn* foar hûndert inkele gounen, en jowe kwitânsje foar bitelling fan 'e priis.

1529, opten xv^{en} deij Martij (Maert 15)

kopy, ±1550 (1556?), papier, net segele mar ûndertekene. Op ien blêd mei it folgjende. Gent, filmrol 7/8.

7^a. *Frids Sijtiesz.*, dorpsrechter van *Smallingeropeynde* verklaart op verzoek van het convent van de witte nonnen te Leeuwarden, dat de verkoop van venen, verhaald in de bijgaande koopbrief, is geschied op voorwaarde, dat dit convent de erfgenaam zou zijn van Wybe (Gherritz.) en dat hetgeen het verkochte veen meer waard was dan de koopprijs van honderd goud gulden ten goede zou komen aan genoemd klooster, voor de zielen van de verkopers en hun familie.

1556, den xvij^{en} Julij (Juli 17).

orig. papier, ondertekend. Op een blad met het voorgaande.

Gent, filmrol 9.

8. *Fecke Gosse zoen* verkoopt en levert aan *Dode Gherrijts zoen* en diens vrouw *Katrijn* vier hornthijs gulden jaarlijkse rente in het goed to *Boijnmaer* in *Wanswert* voor 28 goudgulden, en geeft kwitantie.

1518, op sancte Johannes baptiste auent (Juni 23).
orig. pap., 1 opgedr. zegel. Gent, filmrol 10.
Nederl. met sterke Friese inslag.

9. *Jarigh Timensz.*, skepen yn *Leowerd* forkeapet en leveret oan *Hemma Odda z.* en *Houck* syn wiif de 25 philipsen en de 14 philipsen rinte, dy't er fan *Waltia Gala z.* koft hat út 'e hússteden fan *Henrick flaschouwer* en fan *Hemma scriwer* foarskreaun, en jowt kwitânsje foar bitelling fan 'e priis.

1501 op ws hera himelfaerts joun (Maeije 19).
orig. papier, ien opdrukt segel. Gent, filmrol 11.

10. *Tzalyng* *Boetinge* forklearret dat er twa aernsgoune rinte, dy't *Claercampera* hawwe út *Jeldsma state* to *Wanswert* lost hat mei tritich aernsgoune, dy't *Hemma Oddaz.* foar him bitelle hat en forklearret dat lêstneamde nou de rinte barre sil.

1509, opten ix^{de} dey in Mayo (Maeije 9).
orig. papier, ûndertekene. Gent, filmrol 12.

11. *Tzalyng* *Botnya* jowt kwitânsje oan *Hemmo Oda z.* en *Houck* foar it biteljen foar *Jetsma (?) state* to *Waenswert* en forklearret harren skuldbikentenis forfallen.

1509 wernsdeij neij pinxtra (Maeije 30).
orig. papier, gjin segels, autograef. Gent, Filmrol 13.

12. *Jw Boetingha*, grytman en dykgraef fan *Ferwerdeel* jowt boade en consint op 'e keap fan twa pounsmjitte miedlân, lizzende by *Antsma* hûs to *Wanswert*, dy't *Hemma Odda z.* boarger to *Leowerd* koft hat fan her *Abe*, jongerpreester to *Wanswert*.

1510 wernsdeys ney Egidy Abbatis (Sept. 4).
orig. papier, 1 opdrukt oerplakt segel. Gent, filmrol 14.
forl. boppe nû. 4.

UT US SAMLINGEN

e. Hunsingo.

1. *Earste Hunsinger hânskrift, 'Von Wicht'*.

(Ljouwert, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Richthofencoll.).

Skreaun om 1300 hinne?

Opnamen: neg. fotokopy p. 1-11 (*Latynske* tekst kêsten); glêsneg. 9 by 12 fan p. 1.

Pl. 8a en 8b; port. 9.

Utjefte: De eerste en de tweede Hunsinger codex, bewerkt d. J. Hoekstra ('s Gravenhage, 1950).

2. *Twade Hunsinger hânskrift, 'Scaliger'*.

(Ljouwert, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Richthofencoll.)

Skreaun om 1300 hinne.

Opnamen: pos. fotokopy p. 127-132, nei neg. fotokopy Dr. Sipma. Port. 10.

Utjefte: as 1.

3. *Fragminten fan in Hunsinger hânskriфт*. (Grins, Prof. dr. J. Brouwer).

Twa stripen, midden 15e ieu.

Opnamen: glêsneg. 9 by 12 fan beide kanten. Pl. 9a en 9b; Port. 9. Utjefte: Frysk Jierboek 1943, bls. 32 e. f. (Assen, 1943).

4. *Codex Furmerius* sj. Westerl. Frysl. nû.4.

5. *Kopy fan nû. 2 (Scaliger)*.

(Grins, Ryksarch., Hs. in-quarto 31) Hân fan Ubbo Emmius, om 1600 hinne.

Opname: neg. fotokopy fol. 71v/72r.

Port. F.

f. Westerlauwersk Fryslân.

1. *Codex Unia*.

(Oxford, Bodleian Library, Ms. Junius 49 en 109).

Junius 49: midden 17e ieu; Junius 109: ynkunabel Freeska Landriucht sj. hjirûnder nû. 3, mei oantekeningen midden 17e ieu (hân Junius).

Opnamen: (Junius 49) pos. fotokopy fol. 67v-69r, nei neg. fotokopy Dr. Sipma; mikrofilmopn. p. 3-14 (Processus Judicii) (opn. Oxford, Printer to the University) Fol 1c; port. 2.

De U.B.Grins bisit in folsleine pos. fotokopy fan Junius 49.

2. *Jus Municipale Frisionum*.

(Ljouwert, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Richthofencoll.)

Hânskriфт midden 16e ieu.

Opnamen: neg. fotokopy fol. 41r/v.

Port. 24.

3. *Alde Uruk (yncunabeledysje Freeska Landriucht)*.

(bikende exemplaren: Ljouwert, Ryksarch., Schwartzbergcoll., Ljouwert Provinciale Bibliotheek van Friesland, Ljouwert, Friesch Genootschap v. G.O.& T., Den Haech, Koninklijke Bibliotheek, Utert, Universiteitsbibl. Oxford, Bodleian Library, Ms. Junius 109, Oxford, Bodleian Library, Ms. Marshall 60, London, British Museum, Paris, Bibliothèque Nationale).

Druk fan sahwat 1485, printer fan it Freeska Landriucht.

Opnamen: (a. exemplaar Prov. Bibl. v. Friesl. Ljouwert): pos. fotokopy 'Dae sinte Willebrord dat land bikeerde, p. 1, nei neg. fotokopy Dr. P. Sipma, foto's 18 by 24: p.I (makulatuer), p.III (register)

p. 1 (ynlieding), 87-101 (Syndrjocht), p. 102 (Jong skelterj.) p.175 (Traktaet fan 'e saun sêlannen), nei mikrofilm drs. M.P. van Buytenen, to Ljouwert.

(b. exemplaar London, British Museum): pos. fotokopy fan skutblêd foar (oanteik. 18^e ieu) en fan lêste bls. (oanteik. lette 15e ieu), nei neg. fotokopy Dr Sipma, to Ljouwert.

Der sil noch in folslein filmpos. makke wurde fan it eksemplaer Oxford, Bodl. Libr. Marshall 60, nei filmneg. Mr. P. Gerbenzon to Haren.

Port. 11.

4. *Codex Furmerius*.

(Ljouwert, Friesch Genootschap voor G.O.&T.). Skreaun fan Bernardus Furmerius, om 1600 hinne.

Opnamen: neg. fotokopy fan alle âldfryske stikken.

Port. 6.

5. *Utendengera-delis riocht*.

(Ljouwert, Ryksarch., Schwartzencoll. port. 17, nû. 4).

Hânskrift twade helte 15e leu (fragmint fan greater Hs.?).

Opnamen: mikrofilmopn. fan twa bls.

Filmneg. D 7, 8, 20, 21, port. 21.

Utjefte: Oudfriesche Oorkonden, bewerkt d. P. Sipma, II ('s Gravenhage, 1933), no. 29, p. 35.

6. *Codex Aysma*.

(Oxford, Bodleian Library, Ms Junius 78).

Hânskrift lette 15e en bigjin 16e ieu.

Opnamen: pos. fotokopy fan skutblêd foar, p. 1, 74, 75, 178, 179, 184, 185, 242, 243; mikrofilmopn. (makke fan Printer to the University, Oxford) fan skutbl. foar, p. 1, 74, 75, 106, 178, 185, 189, 227, 243, 262, 304. Der sil noch in folslein filmpos. makke wurde fan dit Hs. nei it mikrofilmneg. Mr. P. Gerbenzon to Haren.

Filmrol 1a; port.3.

7. *Codex Roorda (Jurisprudentia Frisica)*,

(Ljouwert, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Richthofencoll.).

Hânskrift fan 1480-1481?

Opnamen: neg. fotokopy p. 285, 286,309; mikrofilm fan it hiele Hs.: mikrofilm panchromatysk: p. 211, 212 en de bân.

Filmrollen 64, 65 Q1-6, B23-26; Port. 7.

8. *Codex Parisiensis*.

(Parys, Bibliothèque Nationale, Ms. Néerlandais 45).

Opnamen: neg. fotokopy, nei foto (13 by 18) Dr. P. Sipma, p. 269, 270; foto's (18 by 24) fan it hiele stik, dat as 'Codex Parisiensis' bikend stiet, én fan 'e lêste bls. fan it foargeande stik, p. 257v-271r, nei mikrofilmneg. Mr. P. Gerbenzon to Haren.

Port. 5.

KOARTE MEIDIELINGEN

1. *Winterlêzingen*. It Frysk Ynstitút hat in rige winterlêzingen opset, dy't yn de Akademy hâlden wurde en dêr't eltse bilangstellende wolkom is. Sneon 8 Novimber spriek Mr. *P. Gerbenzon* oer syn reis lâns de archiven en bibleteken fan Frankryk en oer syn fynsten op Frysk gebiet dêr. Der wie fiks bilangstelling. De 13de Novimber hold de Hear *H.K. Schippers* in pûrbêste ynlieding oer 'It Fryske liet', dêr't gâns harkers foar kommen wiene. De 22ste Novimber sprekt Dr. *H. Matuszak* oer 'Land und Sprache Saterlands' en 13 Desimber Dr. *A. Lang* oer 'Untersuchungen zur älteren Kartographie Frieslands'. It programma foar nei Nijjier stiet op dit pas net hielendal fêst.

2. *Philologysk-histoaryske Rounte*. De rounte is wer úteinset mei har byienkomsten oan hûs by Dr. W.L. Brandsma. De 1ste Novimber spriek de hear *Kr. Boelens* oer de Fryske ynhâld fan it sawntjinde-ieuske almanak út Akkrum: der folge in libben en fruchtber petear. Doel is, dat op de earstfolgjende byienkomsten Dr. *H. Bruch* en de hear *Chr. Stapelkamp* oan it wurd komme.

3. *Ynstitútsboekerij*. De lêste tiid komt it gauris foar, dat wy boeken foar ús boekerij krije; wy stelle dat fansels tige op priis, omdat wy mei troch dy help in moai folsleine bibleteek opbouwe kinne. Apart moatte hjir neamd wurde de moaije samlingen, dêr't de famylje fan E. Zwart (Eext), S.S. Hoogterp (Hilversum) en S. Brandsma (Grins) ús mei bitocht hawwe.

4. *Untbrekkende tiidskriften op Frysk Ynstitút*.

It Heitelân: 1e jrg. nû.49.

" " 2e jrg. nû.'s 3, 4, 5, 9, 16, 47 en 49.

" " 3e jrg. nû.'s 1, 3, 10, 13, 26 en 28.

Frisia 1926.

Forjit my net. 1873.

Friesche Volksalmenak: 1857, 1859.

Swanneblommen: 1922.

De Vrije Fries: allinne oanwêzich: dl. I, II, III, IV, V, VI, VIII, XVIII, XXIII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI.

De Byekoer: ûntbrekt jrg. 1851 o/m '53, 1874, 1881, 1887 o/m 1894.

Sliucht en Rjucht: 1902, 1925 ûntbrekt nû's: 1, 3, 5 o/m 20, 22 o/m 28

30 o/m 43 en 50;

1931 nû's 38, 39, 40.

1932 nû's 9, 21, 22, 24, 35.

Kin men it Frysk Ynstitút oan ien of mear ûntbrekkende nûmers helpe, wy soene soks tige op priis stelle.